

Okos szeretettel a tiszta szellemi környezetért

Hazánk jelen történelmi helyzetében – amely éppen a szennyezett lelki környezet terméke – már évekkal ez előtt riadót kellett volna fújni, és az országban a véres kardot körülhordozni.

Az ószövetségi Példabeszédek Könyvében ez áll: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg a te szívedet, mert abból indul ki minden élet.” (4.23)

Az Újszövetségből Jézus szava így int: „ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik, hanem attól féljete inkább, aki mind a lelket, mind a testet elveszitheti a gyehennában.” (Mt 10.28)

Tények, jelenségek

Néhány tény, jelenséget sorolok fel, amelyek azt az élményt erősítik bennünk, hogy mint oldott kéve hull szét nemzetünk.

Évről évre növekszik a népességfogyás üteme:

Romló egészségügyi helyzetben növekvő a halálozási arányszám.

Gyengül a gyermekvállalási kedv, csökken a születési arányszám.

A határon túli magyarság 10 év alatt 350 000 fővel csökkent. Ha ez a tendencia nem változik, néhány évtized múlva valóban nem kell velük foglalkozni, mert már nem lesznek.

A magyar társadalom egyre betegebb. Az ugrásszerűen növekvő balesetek következtében egyre több a rokkant. Nagyszámú a rákos, a szív- és keringési megbetegedés. Lassan népbetegség a depresszió és a különféle neurózis. Ezeknek közös háttértünete az ellenségesség érzése. Növekvő az alkoholizmus, a kábítószer-fogyasztás és nyomában a bűnözés.

Az emberi kapcsolatok tömeges megromlása, eltorzulása a családok széthullásán keresztül a munkanélküli hajléktalanok seregét is növeli, akiknek az átlagéletkora egyre fiatalabb. A homoszexuálisok egyre hangosabban követelik párkapcsolatuk legalizálását s gyermekeket fo-

gadnak örökbe. Arról azonban senki sem szól, hogy az aids-esek 80%-a homoszexuális úton fertőződött.

A letragikusabb az ifjúság helyzete. Sokféle veszélyeztettségüket a köznevelés szétzilálása is növeli. 1998-ban 400 000 a veszélyeztetett gyermekek száma, mára minden gyermek súlyosan veszélyeztetett, függetlenül az anyagi, szociális helyzetétől, - elsősorban a média mindenhová beszivárgó hatására. Hiába védi őket ebből a szempontból is az ENSZ (Egyezmény a gyermekek jogairól). – S ez az utóbbi tény csak egyik összetevője annak a jogbizonytalanságnak, amelyik az ország lakosságának bizonytalanságérzését, sőt kiszolgáltatottságát is egyre növeli. Ma Magyarországnak alig 5000 hadra fogható katonája van. Ám ezeknek a hazafias neveléséről semmilyen adatunk sincs.

Egyre többen és egyre gyakrabban érezzük magunkat úgy, mint Kölcsey magyarja „a zivataros századokban”.

Bújt az üldözött s felé Kard nyúlt barlangjában,
Szerte nézett s nem lelé honját a hazában.

S ma már mindezt gyáván, fásult közönnyel hagyjuk megtörténni.

A szellemi környezet és az ökoszisztéma

Határozzuk meg témánk alapjelenségeit és ezek összefüggését: mi a szellemi környezet, mi a környezetvédelem és az ökoszisztéma?

Mi a szellemi, pontosabban lelki s ezen belül erkölcsi környezet? – Az a belső lelki állapot, ahogyan a valóságot látom, megélem és kifelé mint emberi, társas lélkört sugározom.

A lelki környezet bennünk van s éppolyan valóságos, mint a külső természeti környezet, mivel magam is – változó lelki állapotomban – természeti lény vagyok. Sőt, én vagyok, mi emberek, emberi közösségek vagyunk a meghatározók, mivel a külső természeti és társadalmi környezetet is mi alakítjuk: megőrizzük vagy pusztítjuk, illetve helyreállítjuk.

Ennek a szellemi, illetve lelki környezetnek a tápláló gyökere és fundamentuma a bennünk megszilárdult ér-

tékrend. Ekkor tiszta, egészséges ez a belső környezet. A szennyezés az értékrend széthullásával, az erkölcsi értéknihilizmussal következik be.

Tehát kizárólag rajtunk múlik, hogy tiszta vagy szennyos környezetben élünk.

Mi a környezetvédelem? A Földön lévő minden élet egészséges egyensúlyban tartott védelme, ezt szolgáló tudományosan is megalapozott etikus tevékenység. Ez a tevékenység rendszerben, ökosztisztémában gondolkodó és cselekvő munka.

A természetben, az egészséges életben rend van, működési rend. Ennek megbontására vált képessé a homo sapiens. Az emberiség életdrámája a Földön, a magyarság életdrámája a Kárpát-medencében a szabadság és a rend feszültségében alakul. Ez a színe az életnek. A visszája: az anarchia és a diktatúra kölcsönhatása. A keresztény ember világképében – Reményik Sándor megfogalmazásában – ez így tükröződik:

*A világ lsten-szötte szőnyeg,
Mi csak a visszáját látjuk itt,
És néha – legszebb perceinkben
A színéből is valamit*

(A szőnyeg visszája)

Mi az ökoszisztéma? – Egy vagy több élő szervezet fizikai, kémiai és biológiai környezetének kölcsönhatási rendszere. Az ember megjelenésével, a műanyagokkal és a mosdatlan szájával tömegtermelészerűen szennyező ember megjelenésével az ökoszisztéma kibővül az ember pszichológiai környezetével.

Az emberrel földi univerzummá bővülő nagy ökoszisztémának a leggyengébb láncszeme az ember. Ez ugyanakkor még a súlyosabb helyzetben is alap a reményre. Ugyanis: a környezetszennyezésnek és a környezetvédelemnek is a forrása ugyanaz: az ember. Minden az emberségünkön, másként fogalmazva, a lelkünkön fordul meg. Ugyanakkor a lelki, a pszichológiai műveltségünk, még értelmiségi, sőt pedagógus körökben is igen alacsony, felszínes és sokszor hamis.

Egyébként egy társadalomnak a rendje is csak a természet rendjéhez igazodva alakul ki és működik normálisan.

A lelki-erkölcsi környezetet befolyásoló tényezők kérdése

A helyes válaszhoz világosan kell látnunk az anyagi és az emberi tényezők kölcsönhatási viszonyát. Az emberi tényezők a meghatározók, az anyagiak a meghatározot-

tak, eszközi értékűek. Anyagi tényezővel lelki-szellemi hatást csak közvetve, lelki tényezőkön keresztül tudunk elérni. Pl. a 12 éven aluli gyermekek lelki fertőzéséhez – erőszakra, túl korai szexuális érdeklődésre idomításhoz – a televízió a szülői butaságot hívja segítségül: hazug módon elhitheti velük, hogy felnőtt felügyelete mellett a szadista gyilkosság vagy szexuális jelenet nem ártalmas a gyermek lelkére.

A lelki környezet alakításában a család, a kortárs baráti kör, az iskolai nevelés, valamint a kulturális és szubkulturális tényezők közvetlenül hatnak. Az anyagi tényezők és a külső hatalmi struktúrák csak közvetve tudnak hatni.

A mai magyar társadalom szennyezett szellemi környezete

Alaphelyzet ma: mesterségesen gerjesztett tájékozdási zavarban – értékorientációs zavarban élünk. Nem magyar sajátosság, hanem világjelenség, s ez sem tegnap kezdődött.

A XX. század a totalitarizmus százada volt, s valójában napjainkba is átnyúlik. Három totális diktatúrában szenvedtünk, s szenvedünk ma is. Ezek időrendben:

A nemzetközi szocializmus (kommunizmus) 1848 óta,
A nemzeti szocializmus (nácizmus) 1933-1945,

A globálisan koncentráló tőke médiával vezérelt diktatúrája (napjainkban).

A kommunizmus és a globális tőke diktatúrájában a materialista világszemlélet és az internacionalizmus a közös. A három diktatúra közül ez a legutóbbi a legalattomosabb és a legveszélyesebb, mivel fejlett technikája nemcsak fizikailag semmisíthet meg, hanem előbb belülről, intelligensen a lelket öli meg, hogy idomított szolgatömeget s testőr-gépembereket nyerjen, akik együtt aztán már automatikusan növelik a kevesek hatalmát.

Csak egyetlen példát hozok arra, hogy az idomított tömeg tagjai, tehát emberi-lelki tényezők hogyan határoznak meg gazdasági folyamatokat, adott esetben azt, hogy mire mennyit költenek. Két évvel ezelőtt a Való világ show-műsor kétórnyi telefonos végszavazásában 1 400 000 ember mintegy 400 millió forintot áldozott „kedvenceire”. Nem torzult magatartásra utal ez, ha figyelembe vesszük, hogy ugyanebben az időszakban egyhetes kampányszerű gyűjtésben a hátrányos helyzetű gyermekekre alig 12 millió forintot áldozott a magyar lakosság? Vajon nem a szennyezett lelki és erkölcsi környezet jele ez?

Ennek az értékorientációs zavarnak a lényegéről Latinovits Zoltán 1973-ban így írt: „Nincs érték norma. Nincs koordináta-rendszer. Elgurult valahová az origo, a 0-pont. Így a kötelesség néha már zsenialitásnak tűnik, a pontosság európainak, a zavar szocialista realizmusnak”. A dolog egyszerű: az abszolút, fix támpontot kell kikezdeni, és a helyéről, az emberek fejéből és szívéből eltüntetni.

Az alapmódszer: a tudatosan megosztó gyűlölettel vezérelt hazugság. Hihetetlenül gazdag a fegyvertára, a ködösítéstől kezdve az erkölcsi csúszó leértékelésen és az értékrend visszajára fordításán keresztül a kettős mércéig. Kidolgozásának és elterjesztésének Európában a múlt század 30-as éveiben a frankfurti szociológiai iskola volt a fellegvára. – Egyik alapító tagja, Max Horkheimer 1936-ban Tekintély és család c.könyvében a patriarchális család megszüntetésére hív fel, és a házasságon kívüli kapcsolatokhoz való jog biztosítását sürgeti. Ugyanebben az évben Wilhelm Reich, freudista pszichológus Koppenhágában megjelenteti a könyvét. A címe: Szexualitás a kultúrharcban. Az ember szocialista átalakítása. Legújabbban Francis Fukuyama 2000-ben Berlinben megjelent Programozott emberszörny c.tanulmánya tűnik különösen veszélyesnek. Ő a biotechnológiai forradalmat sürgeti, amelyben neuro-farmakológiai eszközökkel egy új embertípus „tenyésztése” (ez az ő kifejezése) – a kevésbé fiús fiúk és a kevésbé nőies nők – válik lehetővé. Ez ugyanis „a korszerű kiegyenlítő nemi politika célja”.

A nálunk is eredményesen alkalmazott kettős mérce Herbert Marcuse „represszív tolerancia” tézisében kapott ideológiai megalapozást. Hozzá kell tennünk: valódi demokráciában egyetlen mérce van: az igaz emberség mércéje. A kettős mérce csak az erőszakkal jelenik meg, s már egyfajta diktatúrának a jele.

A felsorolt súlyos tények azonban nem mentenek fel saját felelősségünk alól. A gonosz nem valami külső hatalom, nem emberfeletti erő. A gonoszra való erő és a jóra való erő mindannyiunkban egyszerre, együtt van jelen. Ugyanakkor azonban bizonyos, hogy a szüntelenül megújuló élet, a természet ereje nagyobb a pusztító erők hatalmánál. – Nézzünk magunkba! Kialakult nyomorúságos helyzetünkért valamennyien felelősek vagyunk, mert hagyjuk mindezeket bekövetkezni. Lehet, hogy aktív vétkesek nem vagyunk, de mulasztásos bűnököt sorozatosan – s én is most visszafogottságommal – mindannyian elkövettünk. Ahol és amikor az élet felszólít, ott nem elég szóval felelni, ott cselekvő élettel kell felelni. Ez a cselek-

vő élet az erkölcs lényege, tartalma, és egyedül ez vezet eredményre.

Az értékrend helyreállítása

Mit tehetünk, mit tegyünk a szétrombolt értékrend helyreállítására?

Az egymondatos válasz: a fertőző forrásokat mind be kell temetni, és a betemetett tiszta kutakat és forrásokat mind újra meg kell nyitni!

Kiinduló tézisünk: nem a gyűlölet és a hazugság ellen kell harcolni, hanem egyszerűen normálisan és egészségesen kell élni, mert az értékrend csak az egészséges emberben áll helyre.

Azon kell munkálkodni, ami a jót segíti, ami szeretetet ébreszt, ami az egységet, a nemzet lelki egységét építi. Ezt nagyon határozottan s önbizalommal kell tenni. Ez nagyon nehéz, pedig ezt most halálosan komolyan kell venni. A tisztességes ember ugyanis eleve vereségre van ítélve, ha a számára idegen közegben, idegen eszközökkel – gyűlölettel szemben gyűlölettel, hazugsággal szemben hazugsággal – kívánja felvenni a harcot. Ha gonoszabbá tudok válni, mint a leggonoszabb ellenfelem, talán győzhetek, de mivé váltak akkor nemes céljaim és mivé aljasultam én? Egyetlen értelmes lehetőségem van: saját lényemnek megfelelően, radikálisan és okosan a saját fegyvereimet kényszerítem az ellenfélre: a jóságot, a szeretetet és az igazságot. Arra azonban nagyon ügyeljünk: soha többé ne legyünk balekok!

Ahogy az erkölcsi értékrend széthullása, úgy a helyreállítása is belőlünk indul ki. Ezt senki nem képes megakadályozni, ha mi nem engedjük. Mit jelent ez, és mi szükséges hozzá? Három feltétele van:

Éljünk egészségesen!

Teremtsünk rendet a fejünkben és a szívünkben!

Helyezzük vissza az origót a koordináta-rendszer középpontjába!

Egészségesen akkor élünk, ha teljes emberségünket, így erkölcsi mivoltunkat is kibontakoztatva, fejlődést eredményező az életvezetésünk.

Teremtsünk rendet a fejünkben és a szívünkben! A fej és a szív együtt az egész ember. A fejben, az értelemben sem könnyű, de könnyebb rendet teremteni, mint a szívben. Három dolog szükséges ahhoz, hogy a fejünkben rend legyen. Először is igazságban kell élni, vagyis a valóságot olyannak kell memni és tudni venni és mutatni, amilyen. Ez azzal is jár, hogy a dolgokat újra a nevükön

nevezzük. Erről gyáván leszoktunk. Utoljára 1956-ban éreztük, hogy milyen felemelő érzés ez. Másodszor meg kell tanulnunk s gyermekeinket meg kell tanítani önállóan, saját fejjel gondolkodni. Végül meg kell tanulnunk egész nemzetben, 15 millió magyar sorsában gondolkodni. Ez a nemzetvé válás kezdete.

A szív, amelyet féltett kincsként kell őriznünk, a mélylélektan szerint személyiségünknek teljesen a tudattalanban gyökerező magva. Ezzel kell harmóniában élnünk. Ezért foglalja össze Vörösmarty Mihály a gondolkodás és a jellem harmóniáját így: „áldozni tudó szív nemesíti az észl”. Az értelmiség helyállása vagy árulása is ezen állt, illetve bukott meg.

A szív ebben az értelemben az értékrendnek a forrása is.

Helyezzük vissza az origót a koordináta-rendszer középpontjába! Az origó, az értékrendszer középponti értéke az élet. Az élet tiszteletévé nemesült, tudatosult élni akarás, életszeretet az etikának is természetes és legmélyebb alapja. Ez a naponta megküzdött szeretet etikája. A szereteté, amely nem szentimentális érzélem, hanem a szenvedést is vállaló, a mások javát is munkáló magatartás. Az édesanyák szívós, okos szeretete ez, az anyaország szeretete ez, aki vállalja gyermekeit, vállalja az elszakított nemzettestek sorsát, és együtt építi egészségüket. A szeretet az egyetlen igaz egységteremtő erő.

Értékrendünk akkor lesz igazán sziklaszilárd, ha a középpontba az Élet kerül vissza, azaz Ő, aki maga az Út, az Igazság és a Élet!

Befejezésül egyetlen gondolatot fűzök tovább. – Kicsiknek szeretnének látni minket? – Makkai Sándor re-

formátus püspök 1937-ben Magyar nevelés, magyar műveltség c. könyvében írt figyelmeztetése időszerűbb, mint eddig bármikor:

„Vége van annak a nemzetnek, amelyik lemondott a saját nagyságának igényléséről. Csakhogy a nagyságnak nemcsak külső lehetőségei vannak, hanem belsők is. Mikor egy nemzet politikailag és anyagilag sorsának mélypontjára érkezik, akkor nyílik meg előtte a nagyság másik útja. Nemzetünk elérkezett ebbe a mélységbe, és jaj volna neki, ha öntudatosan meg nem látná, hogy mai helyzetében a nagyság belső és felfelé vezető útja nyílt meg, mely számára az egyetlen: szellemiségének megtalálása és kifejtése a nemzeti műveltség értékeiben, melyek minden egyéb valószínűségnek a megteremtői lehetnek és lesznek a számára”.

A szeretet hatalma a gonosztól eltérően nem gerjeszt ellenhatalmat, hanem önmagát növeli azzal, hogy másokban is szeretetet ébreszt. Egy szenvedésben nagykorúvá vált népben a szenvedést enyhítő szeretet mindenkihez utat talál. Ha a nemzeti ébredést ilyen, személyválogatás nélküli szeretet mozgatja, akkor a nemzeti egység kialakulása is feltartóztathatatlan.

Madách Imre szavaival zárom e témakört. Ez egyszerűs mind a saját életprogramom is:

*Legyen hát célod: Istennek dicsőség,
Magadnak munka. Az egyén szabad:
Érvényre hozni mind, mi benne van,
Csak egy parancs kötvén le: szeretet.*

